

Stockholms
stad

Systematiskt Kvalitetsarbete Första förskolor

Augusti 2024

Systematiskt Kvalitetsarbete Farsta förskolor
Augusti 2023

Dnr: Klicka här för att ange Dnr
Kontaktperson: Ingalill Gustavsson

Sammanfattning

Bakgrund

Detta dokument har tagits fram för att tydliggöra förvaltningens övergripande systematiska kvalitetsarbete.

Det ska bidra till en tydlighet i ansvar, roller och säkerställa varje förskolas utveckling samt barns rätt till en likvärdig utbildning inom Farstas kommunala förskolor.

Roller och ansvar

Farsta stadsdelsnämnd är ansvarig huvudman för utbildningen och ska se till att det finns förutsättningar att bedriva ett kvalitetsarbete som säkerställer kvalitet och likvärdighet för alla barn. Huvudman ska systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Som skolchef är jag ansvarig att fullgöra huvudmannens ansvar och rapportera till nämnd.

Rektor har det övergripande ansvaret för att utbildningen inriktas mot de nationella målen. Rektor ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen systematiskt och löpande och därmed verka för ökad måluppfyllelse.

Förskollärare har ett särskilt ansvar för undervisningen. Alla som ingår i arbetslaget ska utifrån sina roller genomföra utbildningen i enlighet med nationella mål och bidra till att undersöka vilka åtgärder som krävs för att förbättra utbildningen

Tillsammans kvalitetssäkrar vi utbildningen för den kommunala förskolan i Farsta stadsdelsförvaltning.

Ingalill Gustavsson

Skolchef/ Avdelningschef Farsta kommunala förskolor

Innehåll

Sammanfattning	3
<i>Bakgrund</i>	3
<i>Roller och ansvar</i>	3
Kvalitet i förskolan	5
<i>Kvalitet</i> 5	
<i>Resultat</i> 5	
<i>Måluppfyllelse</i>	5
<i>Faktorer som påverkar kvalitet</i>	6
Systematiskt kvalitetsarbete i Farsta förskolor	8
<i>Vårt arbete med systematiskt kvalitetsarbete</i>	9
<i>Skolplattformens roll och användning</i>	10
<i>Struktur och process Farsta kommunala förskolor</i>	11
<i>Underlag för bedömning av kvalitet</i>	12

Kvalitet i förskolan

Kvalitetsbegreppet är komplext och det är viktigt att samtala om det i olika sammanhang. I förhållande till vårt uppdrag ska vi se till att skapa en hög kvalitet samt tillsammans med det också utjämna skillnader för att skapa likvärdighet.

Kvalitet

Skolverket definierar kvalitet inom de olika skolformerna som en samlingsbeteckning för hur väl verksamheten;

- Uppfyller nationella mål
- Svarar mot nationella mål och riktlinjer
- Uppfyller andra uppsatta mål, krav och riktlinjer som är förenliga med de nationella
- Har en strävan till förnyelse och ständiga förbättringar, utifrån rådande förutsättningar

Resultat

Resultat kan ha olika innebörd beroende på i vilket sammanhang det används. Dels de kvantitativa resultaten som är kopplade till beslutade indikatorer, dels de kvalitativa resultaten som är resultaten av bedömningar av underlag. Kvalitativa resultat kan definieras som något som "kommer ut" av en insats eller verksamhet. Inom förskolan handlar det framför allt om vad personalen har genomfört och vad det i sin tur leder till i form av tecken på varje barns lärande och utveckling i riktning mot läroplanens mål.

Måluppfyllelse

Det systematiska kvalitetsarbetet ska leda till att de nationella målen för utbildningen uppfylls. Barn ska få goda förutsättningar och likvärdig utbildning för att tillgodogöra sig utbildningen utifrån sina individuella förutsättningar. Förskolans läroplan innehåller mål att sträva mot som anger inriktningen på förskolans arbete och därmed den förväntade kvalitetsutvecklingen.

Hur väl förskolan uppnår målen bedöms genom att titta på hur väl förskolan arbetar i riktning mot målen utifrån hur den bidrar till varje barns utveckling och lärande i förhållande till de åtgärder förskolan vidtar.

Uppföljning, analys och utvärdering hänger ihop men har delvis olika syften och funktioner.

Uppföljning är en ständigt pågående process i det systematiska kvalitetsarbetet. En uppföljning innebär att fortlöpande samla in saklig information om verksamhetens förutsättningar, genomförande och resultat. Den kan innehålla både kvantitativ och kvalitativ information som blir underlag för analys, utvärdering och utvecklingsarbete.

Analys innebär att undersöka olika delar av ett underlag och komma fram till ett resultat som sammanställer delarna till en helhet. För att göra en analys krävs att det finns sammanställda underlag i form av t.ex. dialoger, enkäter, observationer och dokumentation av arbets- och lärprocesser. Analysen består av en metodisk del och en innehållslig del, där man exempelvis jämför, tolkar och förklarar hur man följt upp resultaten utifrån läroplanernas målområden och riktlinjer. Analysens mål är att på ett trovärdigt sätt bedöma kvaliteten i förhållande till de nationella målen. Analysen ska även identifiera faktorer som påverkat måluppfyllelsen.

Utvärdering innehåller, till skillnad från uppföljningen, värderande moment. Under utvärderingen gör man en analys och bedömning av verksamhetens styrkor och utmaningar i relation till de nationella målen. Utvärderingen är nödvändig som vägledning i det fortsatta utvecklingsarbetet. Resultatet från utvärderingen pekar ut viktiga prioriterade utvecklingsområden.

Syftet med utvärderingen är att få kunskap om hur verksamhetens organisation, innehåll och genomförande kan utvecklas, öka sin kvalitet, så att varje barn ges bästa möjliga förutsättningar för utveckling och lärande.

Faktorer som påverkar kvalitet

Genom forskning och samlad erfarenhet finns det idag en kunskap om vad som kännetecknar en gynnsam pedagogisk lärmiljö i förskolan. Forskning om kvalitet ur ett pedagogiskt perspektiv tar upp den mänskliga miljön, exempelvis förhållningssätt mellan barn och personal.

Faktorer som visat sig ha betydelse för kvalitet är viktiga att följa upp och analysera vid en utvärdering. Vissa faktorer rör processer som exempelvis arbetssätt, förhållningssätt och ledarskap. Andra rör strukturella förutsättningar som exempelvis lokaler, nyckeltal, tid för planering och uppföljning och hur man organiserar sig.

Faktorer som påverkar kvalitet

Kunskap om uppdraget

Tydliga mål för arbetet och gemensam syn på uppdraget.

Relationell kompetens

- Förmåga att skapa relationer, trygghet och tillit.
- Lyhördhet för olika barn och flexibilitet.
- Samverkan med vårdnadshavare.

Didaktisk kompetens

- Didaktisk medvetenhet och ämneskunskap. Engagemang och förmåga att motivera lärande.
- Förmåga att ta tillvara barns nyfikenhet och lust i lärandet.
- Förmåga att interagera, kommunicera och att återkoppla till barn i lärandesituationer.
- Attityder till barns egen förmåga att lösa problem.
- Användningen av barngruppen som tillgång i lärandet.
- Kunskap och insikt om barns lärande och utveckling.

Ledarskap

- Delaktighet och möjlighet att påverka beslut.
- Kommunikation och feedback.
- Stöd att prioritera arbetsuppgifter.
- Välfungerande arbetsgrupper.

Förutsättningar

- Tid för planering och uppföljning.
- Tillgång till kompetensutveckling.
- Formell kompetens.
- Kollegialt lärande
- Barngruppens storlek och sammansättning
- Lokaler, användning av ytor och material.
- Resursfördelning.
- Ekonomi

Systematiskt kvalitetsarbete i Farsta förskolor

Farsta kommunala förskolor leds av avdelningens ledningsgrupp med syfte att säkerställa likvärdig kvalitet för alla barn och varje barn i enlighet med nationella mål. Ledningsgruppen består av rektorer och avdelningschef, tillika skolchef för kommunal förskola.

Avdelningschef genomför regelbundet dialoger med rektorer tillsammans medarbetare inom avdelningens förskolestöd; teamledare för barnhälsa, verksamhetcontroller och verksamhetsutvecklare m.fl. Dialogernas syfte är att regelbundet följa upp förskolornas utvecklingsarbete i syfte att stödja och utveckla pågående processer samt säkerställa förutsättningar och behov.

Den årliga verksamhetsplan som beslutas av stadsdelsnämnden anger ramen för arbetet och har sin utgångspunkt i Kommunfullmäktiges beslutade Budget med tillhörande mål. Avdelning förskolas verksamhetsplan revideras utifrån den, det statliga uppdraget samt för förskolornas viktiga prioriterade utvecklingsområden. Förskolenheterna formulerar därefter enhetsmål och förväntade resultat samt beskriver hur arbetet ska göras.

För att stödja och utmana barn i deras lärande behöver vi inom förskolan kunskap om varje barns erfarenheter och kunnande. Vi behöver kunskap om hur barnen görs delaktiga och vilket intresse och inflytande barn ges inom områden som omfattas av målen.

Vi behöver även kunskap om:

- hur barns utforskande, frågor, erfarenheter och engagemang tas tillvara i verksamheten,
- hur deras kunnande förändras,
- när de upplever verksamheten som intressant, rolig och meningsfull.

För att kunna göra det behöver förskolornas arbetsprocesser löpande ses över och utvecklas i enlighet med angivna mål. Barnens förutsättningar till att leka, lära, utvecklas, känna sig trygga och ha roligt i förskolan ska kontinuerligt följas upp och vid behov revideras. Reflektion tillsammans i arbetslaget är därför ett viktigt verktyg för kvalitetsarbetet. Genom att genomföra utvärderingar

och analysera resultat kan vi därefter peka ut prioriterade utvecklingsområden.

All form av utvärdering ska utgå från ett tydligt barnperspektiv. Barn och föräldrar ska vara delaktiga i utvärderingar och deras röster ska lyftas fram.

Vårt arbete med systematiskt kvalitetsarbete

För att kunna samla korrekta underlag för uppföljning och utvärdering är det viktigt att arbeta systematiskt med kvalitetsarbete, att det sker enligt en ordnad process. Under året samlas olika former av data in. Den kan vara kvalitativ som exempelvis dialoger och observationer/verksamhetsbesök. Den kan vara kvantitativ som exempelvis enkätresultat och nationell statistik. Data ska ses som indikatorer – mätverktyg och tecken – på kvalitet.

När data har samlats in behöver den sammanställas och tolkas.

Tolkningen bör ske i samverkan och dialogen

(kommunikationsprocessen) är en betydelsefull del i helheten. De olika indikatorerna är delar i en helhet och behöver analyseras i relation till varandra. Att mötas och tillsammans söka förklaringar till olika resultat är därför viktigt, bidrar till ett kollektivt lärande och skapar förutsättningar för en god lärandeorganisation. Allas tolkningar är värdefulla. I dialogen och analysen ska fokus ligga på kärnan, det vill säga undervisning och lärande kopplat till läroplanens mål. Till kärnan hör också vilka förutsättningar organisationen har att stödja verksamheten i avsedd riktning med gemensamma satsningar.

Resultatet från analys och utvärdering ska leda till en samlad bedömning och plan inför kommande års verksamhetsplanering utifrån identifierade utvecklingsområden.

Kvalitetsarbetet är en ständigt pågående process. Varje år samlar förskolan in olika data. Vissa data är gemensam för alla förskolor. Varje förskola ansvarar sedan för att själv samla in underlag som behövs för att följa upp, analysera och utvärdera sin måluppfyllelse utifrån enhetens inre systematiska kvalitetsarbete som rapporteras i skolplattform och tertiärrapportering. Enheternas resultat och analys ligger till grund för den förvaltningsövergripande analysen som delges nämnd tre gånger per år; Tertiärrapport 1 och 2 samt Verksamhetsberättelse.

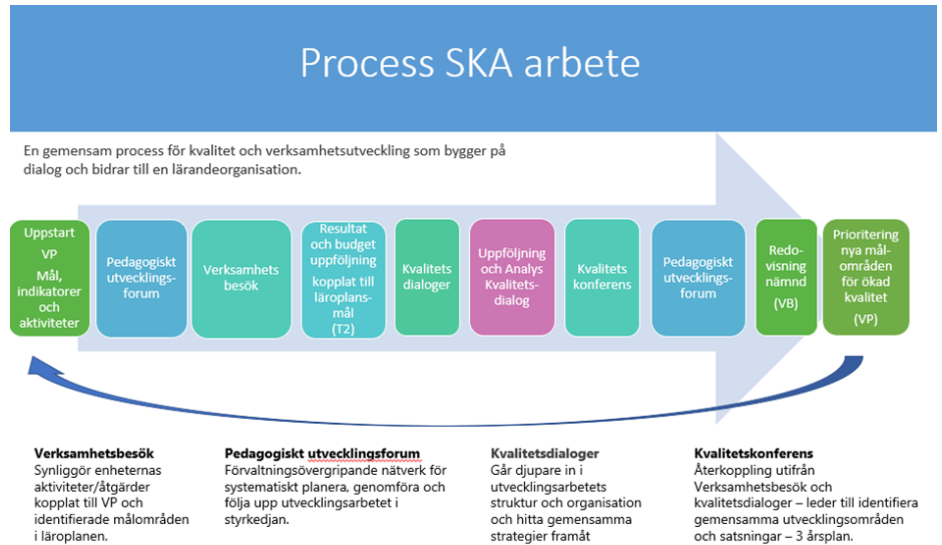
Skolplattformens roll och användning

Skolplattformen är Stockholms stad och den kommunala förskolornas dokumentationsplattform. Där kan förskolan samla all sin dokumentation av planeringar, reflektioner samt bedömning. Skolplattformen är därutöver ett verktyg för att synliggöra arbetet för vårdnadshavare.

Dokumentation om barnets och barngruppernas lärande, lärloggar och utvecklingssamtal, samt uppföljningar och analyser. Genom skolplattformen kan förskolan få stöd i arbetet med att få sammanställningar och översikter gällande måluppfyllelsen. Lärloggarna (grupp och individ) syftar till att synliggöra lärandet och utveckling. En gemensam struktur finns framtagen för lärloggar, lärområden, reflektion och analys. Rektorer och förskolans ledningsgrupp ger systematiskt uppföljning och återkoppling till arbetslagen utifrån dokumentation.

Struktur och process Farsta kommunala förskolor

Det systematiska kvalitetsarbetet samlas i en gemensam process för kvalitet och verksamhetsutveckling och bygger på dialog som bidrar till en lärandeorganisation. Dialog förs på alla nivåer och mellan nivåer inom Farsta kommunala förskolor. Under året genomförs systematiskt dialogforum som alla syftar till att synliggöra och utveckla vår gemensamma verksamhet.

Underlag för bedömning av kvalitet

De underlag som används som data för bedömning av kvalitet definieras här.

Resultat från medarbetarundersökning

Varje år genomför Stockholm stad en medarbetarundersökning. Resultat av undersökningen är ett underlag för analys av medarbetares upplevelse av förutsättningar. Den visar på upplevd kvalitet inom aspekterna:

- Motivation
- Ledarskap
- Styrning

Resultaten används för framtagande av handlingsplaner på enhetsnivå samt som underlag för förvaltningsövergripande strategisk kompetensförsörjningsplan. De används också som underlag vid revidering av förvaltningsövergripande *Handlingsplan för förbättrad arbetsmiljö för förskollärare och barnskötare*.

Resultat från förskoleundersökning

Årligen genomförs en förskoleundersökning. Resultat av enkäten är ett underlag som visar vårdnadshavares upplevelse av förskolans kvalitet inom olika områden. Resultaten används som en del i att utveckla förskolornas utbildning och samverka med hemmet.

Enhetsanalys

Rektorns analys ingår i förvaltningens sammanhållna systematiska kvalitetsarbete med rapportering till nämnd. Den innehåller arbetssätt, resultat och samband. Den används som en del i analys och resultat av KF:s mål och budget, förskolans kärnuppdrag, samt årlig rapportering i Förskolerapport till förskoleförvaltningen/KF

Verksamhetsbesök

Förvaltningen genomför årligen verksamhetsbesök utifrån fastställda utvecklingsområden. Syftet med verksamhetsbesöken är inhämtande av underlag för bedömning av kvalitet i undervisningen. De ger en fördjupad dialog, insyn i undervisningsmiljöer samt att identifiera tecken på att utvecklingsarbetet syns och ger effekt i det dagliga arbetet.

Verksamhetsbesöken är strukturerade, vilket innebär att det på förhand definieras vilka områden som är i fokus under besöket. De är viktiga inslag i det systematiska kvalitetsarbetet men utgör samtidigt endast en liten tidsbegränsad inblick i ett större långsiktigt sammanhang. Resultatet är tänkt att ge en allmändidaktisk överblick

för enheten inte en bedömning av de enskilda aktiviteterna för att identifiera gemensamma utvecklingsbehov på huvudmannanivå.

Kvalitetsdialog

Förvaltningen genomför årligen kvalitetsdialoger på samtliga enheter med fokus på uppföljning av resultat, kvalitetssäkring av planer och rutiner samt uppföljning och utvärdering av utvecklingsområden. Syftet med dialogerna är att i dialogform gå djupare i utvecklingsarbetets struktur och organisation och att gemensamt hitta effektiva strategier samt utvecklingsområden framåt. I dialog tillsammans finna nyckelfaktorer för framgångar som varit under året samt undersöka om det finns hinder för utveckling av generell eller specifik art för att utveckla förskolans kvalitet.

Kvalitetskonferens

Arbetet ifrån kvalitetsdialogerna och tertialrapport 2 dokumenteras och följs upp i en kvalitetskonferens med utgångspunkt i det som förenar både i kvaliteter och framtida gemensamma utvecklingsbehov. I dialog med rektorer identifierar förvaltningen gemensamma utvecklingsbehov, mål och aktiviteter för kommande år. Genom underlag och dialog kan riktning och satsningar ske på huvudmannanivå som utvecklar förskolans utbildning och kvalitet.

Pedagogiskt utvecklingsforum

Förvaltningens pedagogiska utvecklingsgrupp består av representation från förskolenheterna och leds av verksamhetsutvecklare. I den pedagogiska utvecklingsgruppen bearbetas de gemensamt fastställda utvecklingsområdena. Gruppens arbete syftar till att hitta strategier för att utveckla och öka kvaliteten samt skapa likvärdighet i utbildning och undervisning. Forumet följer upp verksamheternas utveckling, tar ansvar för koppling till forskning och beprövad erfarenhet samt för att leda och driva de gemensamma utvecklingsområdena i ett övergripande perspektiv och på respektive förskolenhet.

Utvecklingssamtal och reflektion/dokumentation genom Skolplattformen

I samband med utvecklingssamtal sker en uppföljning av barnets lärande och utveckling. En sammanställning av det lärande som identifieras i barngruppen kan bidra till att synliggöra vilka läroplansmål utbildningen gett förutsättningar för barnen att utvecklas inom och vad som behöver prioriteras vidare. Bidrar till att säkerställa en god samverkan med hemmet.

Plan mot kränkande behandling och diskriminering

Enligt 6 kap. 6–8 §§ Skollag ska huvudmannen bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Det innebär att åtgärder ska genomföras för att förebygga och förhindra att barn utsätts för kränkande behandling. Huvudmannen ska också se till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling för varje verksamhet enligt beslutad rutin.

Synpunkter och Klagomålshantering

Enligt 4 kap. 8 § Skollag ska huvudmannen ha skriftliga rutiner för att ta emot och utreda klagomål i förskola och skola. Anmälningar och klagomål tas emot och utreds kontinuerligt av förvaltningen. Inkomna synpunkter och klagomål redovisas till nämnden tre gånger per år i tertialrapporteringen enligt rutin för klagomål och synpunktshantering.

Återkoppling från förskoleklass

Varje höst genomför förskoleklass en kartläggning av varje barns kunskaper inom språk. Resultatet från kartläggningen återkopplas på gruppnivå till avdelning förskola och på enhetsnivå och är ett underlag för analys av måluppfyllelse inom dessa områden.